

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (research and development) เพื่อพัฒนารูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี PRECEDE/PROCEED MODEL เป็นแนวทางการวิจัย ดำเนินการศึกษาโดยการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางแก้ไข แล้วนำผลที่ได้ไปพัฒนารูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 424 คน สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.1 เป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ร้อยละ 51.2 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 36.1 ด้านการพักอาศัย พบว่าพักอาศัยอยู่กับบิดา มารดามากที่สุด ร้อยละ 72.6 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ความอบอุ่นเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.9 รองลงมา คือยอมรับความคิดเห็นและให้ความช่วยเหลือตามโอกาส ร้อยละ 29.7 ความสัมพันธ์กับครูส่วนใหญ่ปรึกษาหารือ และขอคำแนะนำได้เสมอ ร้อยละ 74.1 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนส่วนใหญ่เข้ากับเพื่อนได้ ร้อยละ 80.7 แหล่งที่ได้รับความรู้เรื่องเพศได้รับจากครู อาจารย์มากที่สุด ร้อยละ 50.9 รองลงมา คือโทรทัศน์ วิทยุ ร้อยละ 41.3 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่รับรู้บทลงโทษของโรงเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ร้อยละ 64.2 และมีนักเรียนที่เคยได้รับการลงโทษเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ร้อยละ 3.5

2. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์และพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง 4 ลำดับแรก คือมีคู่วัยละ 52.6 ตี๋มเครื่องตี๋มมีแอลกอฮอล์ผสม วัยละ 34 คู่อีอกระตุ่นอารมณ์ทางเพศ วัยละ 30.9 และอ่านหนังสือกระตุ่นความรู้สึกทางเพศ วัยละ 23.1

กลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์ วัยละ 9.7 เพศชายเคยมีเพศสัมพันธ์ วัยละ 12.3 สูงกว่าเพศหญิงซึ่งเคยมีเพศสัมพันธ์ วัยละ 7.2 พบในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มากที่สุด วัยละ 13.7 ส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา วัยละ 12 อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเฉลี่ย 14 ปี อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกน้อยที่สุด คือ 9 ปี มากที่สุด คือ 16 ปี ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคู่วัยละ 70.7 และ มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับผู้ขายบริการทางเพศ วัยละ 2.4 จำนวนคู่นอนทั้งหมดในปัจจุบันส่วนใหญ่ 1 คน วัยละ 41.5 และมีคู่นอน มากกว่า 5 คน วัยละ 2.4 ความถี่ในการมีเพศสัมพันธ์ ส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียว วัยละ 53.6 มีเพศสัมพันธ์บ่อยครั้งกับคู่วัยละมากที่สุด วัยละ 61 ในการมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง วัยละ 48.8 และ ไม่ใช้ วัยละ 24.4 ด้านการคุมกำเนิดส่วนใหญ่ไม่ได้คุมกำเนิด วัยละ 70.7 และในกลุ่มตัวอย่างที่คุมกำเนิดส่วนใหญ่ใช้ถุงยางอนามัย วัยละ 38 คู่วัย หรือ ตนเองเคยตั้งครรรภ์ จำนวน 7 คน คิดเป็นวัยละ 17.1 และเคยทำแท้ง 2 คน คิดเป็นวัยละ 28.6

3. ทักษะชีวิตในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ทักษะชีวิตด้านพุทธิพิสัย หรือ ความรู้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง วัยละ 32.1 ความรู้ที่อยู่ในระดับพอใช้ และ ต้องปรับปรุง คือ ด้านการคุมกำเนิด ด้านโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ด้านการตั้งครรรภ์และการคลอด และการปรับตัวทางเพศของวัยรุ่น

ทักษะชีวิตด้านจิตพิสัย หรือ เจตคติของกลุ่มตัวอย่าง ในข้อที่เป็นคำถามเชิงบวกส่วนใหญ่เห็นด้วย และ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่เป็นคำถามเชิงลบส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ระดับเจตคติทางเพศของกลุ่มตัวอย่างภาพรวมอยู่ในระดับสูง เจตคติด้านการมีคนรัก ด้านการคุมกำเนิดและการทำแท้งอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการปฏิบัติต่อคนรัก ความรู้สึกทางเพศ ความอยากรู้อยากเห็น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และความรู้สึกผิดในเรื่องเพศอยู่ในระดับสูง

ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของกลุ่มตัวอย่าง ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ด้านการจัดการกับอารมณ์ และทักษะรวมทุกด้านส่วนใหญ่อยู่ระดับสูง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์กับตัวแปรด้านต่าง ๆ

การได้รับการอบรมเลี้ยงดู เจตคติทางเพศโดยรวม เจตคติทางเพศด้านการมีครรภ์ การปฏิบัติตัวต่อคนรัก ความรู้สึกทางเพศ ความอยากรู้ อยากเห็นทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ความรู้สึกผิดในเรื่องเพศ ด้านการคุมกำเนิดและการทำแท้ง ทักษะพิสัยด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ทักษะพิสัยรวมทุกด้าน และพฤติกรรมเสี่ยงทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ เคยมีคู่อุปถัมภ์ มีนัดเพียงลำพังกับเพื่อนต่างเพศ เที่ยวกลางคืนกับเพศตรงข้าม ดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ผสม อ่านหนังสือกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ ดูสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ถูกเนื้อต้องตัวกับเพศตรงข้ามในเชิงขู่สาว จูบกับคู่อุปถัมภ์ และชกต่อย หรือ ตบตีเพื่อแย่งคนรัก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การพัฒนารูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5.1 ผลการสนทนากลุ่ม

รูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรจากการสนทนากลุ่ม ซึ่งกลุ่มที่สนทนานำเสนอเป็นแนวทาง ดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครูอนามัยโรงเรียน และครูแนะแนว

1. พัฒนาหลักสูตรการเรียน การสอนในโรงเรียนเพื่อเพิ่มทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาให้แก่เด็กนักเรียนทุกคนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยผู้บริหารโรงเรียนผลักดันให้บรรจุเข้าไปเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนแทนหลักสูตรทักษะชีวิตเดิมที่สอดแทรกอยู่ในรายวิชาสุขศึกษา และพลศึกษา เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการเรียน การสอน และเกิดประโยชน์ในการกำกับติดตามประเมินผลที่ชัดเจน

2. จัดทำโครงการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กกลุ่มเสี่ยงระหว่างผู้ปกครองกับครู โดยการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังในชุมชน และ สร้างแกนนำนักเรียนในโรงเรียนให้เข้มแข็ง เพื่อคอยแจ้งเบาะแสเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้โรงเรียนทราบ

3. ควรมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเด็กนักเรียนเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูบุตรที่เหมาะสม

กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ

อบรมหรือสัมมนาผู้ปกครองนักเรียน เรื่องวิธีการสอนบุตรหลาน วิธีการปฏิบัติตนต่อ
บุตรหลาน โดยวิธีการประชุมกลุ่ม บรรยาย และจัดทำใบงาน หรือใบความรู้ให้เป็นข้อเตือนใจ
หรือเป็นแนวทางการปฏิบัติ ผู้บรรยายควรเป็นครู หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สถานที่อบรม
สัมมนาควรอยู่ในชุมชน มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องปีละ 3 ครั้ง

กลุ่มแกนนำนักเรียน

1. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน “โครงการใครมีแฟนยกมือขึ้น” เป็นกิจกรรมที่จะช่วย
ให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่าแฟนในบทบาทของการเป็นนักเรียน และ เป็นกิจกรรมที่
เพื่อนคอยเตือนเพื่อนไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับแฟนจนเกินเลยในระหว่างวัยเรียน
ให้นักเรียนรู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้จักพอในการที่จะคบแฟนในวัยเรียน
2. กิจกรรม “Door to door ขอคุยหน่อย” เป็นกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้าน
ผู้ปกครอง และ นักเรียนที่มีปัญหาไม่เข้าใจกัน ซึ่งนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ผ่านกระบวนการ
คัดกรองโดยแกนนำนักเรียนมาแล้ว และ จัดทีมรับผิดชอบดูแล (อาจเป็นนิสิตมหาวิทยาลัย
แกนนำนักเรียนในโรงเรียนเดียวกัน หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข) ออกติดตามเยี่ยมที่บ้าน เพื่อ
ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่ผู้ปกครอง และนักเรียน
3. กิจกรรม “ดีเจ ค้นเวลา ตอบปัญหาคาใจน้อง” เป็นการพัฒนารูปแบบการ
ให้คำปรึกษาในโรงเรียน โดยมีการวางกล่องรับปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่นในทุกๆ เรื่อง โดยเน้นเรื่อง
เพศศึกษาเป็นหลัก และตอบปัญหาประเด็นที่นักเรียนถามโดยอาจารย์ หรือผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่าน
ดีเจทางเสียงตามสายในโรงเรียน
4. โครงการค่ายทักษะชีวิต เป็นการฝึกอบรมให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย (แกนนำ
นักเรียน นักเรียนที่อาสาสมัคร หรือนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องเพศ) มีความรู้ และทักษะชีวิตที่จะ
สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้จริง และควรมีการศึกษาดูงานตามสถานที่ที่ทำให้เห็นผล
ระยะยาวจากการเดินทางผิดและส่งผลต่อการกระทำนั้นๆ เช่น วัดพระบาทน้ำพุ

5.2 รูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ ก่อนวัยอันควร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

รูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นรูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตที่ใช้ระบบดูแล แก้ไข และช่วยเหลือ นักเรียนมีทั้งโรงเรียน และชุมชนร่วมกัน ดังนี้

1. พัฒนาหลักสูตรการเรียน การสอนทักษะชีวิตในโรงเรียน ให้แก่เด็กนักเรียนทุกคนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยผู้บริหารโรงเรียนผลักดันให้บรรจุเข้าไปเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนแทนหลักสูตรทักษะชีวิตเดิมที่สอดแทรกอยู่ในรายวิชา สุขศึกษา และพลศึกษา

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเพิ่มทักษะชีวิตนักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา
- 2) เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง
- 3) สามารถติดตามประเมินผลทักษะชีวิตของนักเรียนได้ชัดเจน

2. จัดตั้งและพัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงที่ไม่เหมาะสมให้เข้มแข็ง โดยจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังในโรงเรียน โดยใช้แกนนำนักเรียน และจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังในชุมชน โดยใช้ผู้ปกครอง และแกนนำในชุมชนเป็นเครือข่าย

วัตถุประสงค์

1) เพื่อเฝ้าระวังเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงที่ไม่เหมาะสม โดยให้เครือข่ายคอยแจ้งข้อมูลเบาะแสแก่โรงเรียน

- 2) เพื่อให้เกิดการประสานงานระหว่างเครือข่ายกับโรงเรียน
- 3) เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาระหว่างโรงเรียน

และชุมชน

3. จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานแก่ผู้ปกครองนักเรียน โดยจัดในวันที่โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองเด็กนักเรียน จัดในชุมชนตามความเหมาะสม หรือจัดสัมมนาผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดูแลบุตรหลาน โดยจัดในโรงเรียน หรือในชุมชนตามความเหมาะสม

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจถึงความเป็นวัยรุ่น
- 2) เพื่อให้ผู้ปกครองมีทักษะในการเลี้ยงดูบุตรหลานที่เหมาะสม

4. จัดกิจกรรม “Door to door ขอคุยหน่อย” เป็นกิจกรรมการออกเยี่ยม ผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้านในกลุ่มวัยรุ่นที่มีปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ปกครอง กับ นักเรียน ซึ่งนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ผ่านกระบวนการคัดกรองโดยแกนนำนักเรียนในโรงเรียน มาแล้ว และ จัดทีมรับผิดชอบดูแล (อาจเป็นนิสิตมหาวิทยาลัย แกนนำนักเรียนในโรงเรียน เดียวกัน หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข) ออกติดตามเยี่ยมที่บ้าน

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่ผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน
- 2) เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และลดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน
- 3) เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน

5. จัดกิจกรรม “ดีเจ ค้นเวลา ตอบปัญหาคาใจน้อง” เป็นการพัฒนารูปแบบ การให้คำปรึกษาในโรงเรียน เนื่องจากรูปแบบการให้คำปรึกษาเดิมต้องเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา หรือ อาจารย์แนะแนวในห้องรับคำปรึกษา (โดยส่วนใหญ่เป็นห้องพักครู หรือห้องแนะแนว) ซึ่ง ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาไม่กล้าเข้าไปขอรับคำปรึกษา เพราะเกรงว่าจะตกเป็นเป้าสายตาของ เพื่อนๆ กิจกรรม “ดีเจ ค้นเวลา ตอบปัญหาคาใจน้อง” จึงปรับรูปแบบใหม่โดยประชาสัมพันธ์ ให้นักเรียนรับทราบว่ามีบริการวางกล่อรับปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่นในทุกๆ เรื่อง โดยเน้นเรื่องเพศศึกษา เป็นหลัก และ ตอบปัญหาประเด็นที่นักเรียนถามโดยอาจารย์ หรือ ผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านดีเจทาง เสียงตามสายในโรงเรียน

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้นักเรียนที่ไม่มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้รับการช่วยเหลือ โดยไม่ต้องเปิดเผยตัว
- 2) เพื่อให้ นักเรียน และครู รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนได้รับรู้ถึงสภาพ ปัญหา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน
- 3) เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างความเข้าใจระหว่างครู และนักเรียน

ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของรูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดกิจกรรม หรือ การดำเนินงานกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละกิจกรรม หรือ การดำเนินงาน และ ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาพรวม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : index of item objective congruence) มากกว่า 0.5 ทุกกิจกรรม โดยมีค่าต่ำสุด เท่ากับ 0.71 ค่าสูงสุด เท่ากับ 1.00

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่า แหล่งที่ได้รับความรู้เรื่องเพศได้รับจากครู อาจารย์มากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของชองวรวรรณ ทิพย์วาริรมย์ และกรกาญจน์ ปานสุวรรณ (2546) ที่พบว่า แหล่งความรู้เกี่ยวกับการป้องกันสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ส่วนใหญ่จะได้รับการสอน ที่โรงเรียน พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง 4 ลำดับแรก คือ มีคูรักรั ดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ผสม ดูสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และอ่านหนังสือกระตุ้นความรู้สึก ทางเพศ สอดคล้องกับการศึกษาของล้วน บุชากร (2543) ที่พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมี เพศสัมพันธ์ของนักเรียน ได้แก่ เพื่อนชักชวนอ่านหนังสือหรือดูสิ่งเร้าอารมณ์ เพื่อนชักชวน ดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 9.7 มีอัตราการมีเพศสัมพันธ์ สูงกว่าการศึกษาของวัชระ เขียมรัมย์มีกุลและคณะ (2543) ที่พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 1.10 แต่ต่ำกว่าการศึกษาของชองวรวรรณ ทิพย์วาริรมย์ และ กรกาญจน์ ปานสุวรรณ (2546) ที่พบว่า นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ 7 คน จากจำนวน 16 คน เพศชายเคยมีเพศสัมพันธ์มากกว่าเพศหญิง โดยมีอัตราร้อยละ 12.3 และ 7.2 สอดคล้องกับ การศึกษาของวัชระ เขียมรัมย์มีกุล และคณะ (2543) ที่พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เพศชายเคยมีเพศสัมพันธ์มากกว่าเพศหญิง โดยมีอัตราร้อยละ 2.0 และ 0.5 อายุที่มี เพศสัมพันธ์ครั้งแรกน้อยที่สุด คือ 9 ปี แตกต่างจากการศึกษาของชองวรวรรณ ทิพย์วาริรมย์ และ กรกาญจน์ ปานสุวรรณ (2546) ที่พบนักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกขณะที่เรียนอยู่ระดับชั้น ประถมปีที่ 5 คือ อายุประมาณ 10-11 ปี และของวารุณี ฟองแก้ว และคณะ (2548) ที่พบ อายุมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก 5 ปี ส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคูรักร สอดคล้องกับการศึกษา

ของนิรล นวลจีน (2545) ของประภาส บารมี (2547) ที่พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรัก ทักษะชีวิตด้านจิตพิสัย หรือ เจตคติทางเพศในข้อที่เป็นคำถามเชิงบวกส่วนใหญ่เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่เป็นคำถามเชิงลบส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ซึ่งเป็นไปในเชิงบวกทั้งหมด สอดคล้องกับการศึกษาของศิรินาถ ป้อมวงศ์ (2537) ที่พบว่า นักเรียนมีเจตคติทางเพศค่อนข้างบวก ระดับเจตคติทางเพศภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีความแตกต่างกับการศึกษาของอรุณ ปาละโค (2526) ที่พบว่าเจตคติทางเพศของนักเรียนอยู่ระดับปานกลาง การได้รับการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีความสอดคล้องกับการศึกษาของศิรินาถ ป้อมวงศ์ (2537) ที่พบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมทางเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า อัตราการเคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 9.7 เป็นสภาพปัญหาที่ค่อนข้างรุนแรง จำเป็นต้องได้รับการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องต้องช่วยกันแก้ปัญหา เนื่องจากปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน และการแก้ปัญหาควรเป็นการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง และยั่งยืน เพศชายเคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 12.3 เพศหญิงเคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 7.2 เป็นอัตราที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นในการดำเนินการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรต้องดำเนินการทั้งในกลุ่มเพศหญิง และเพศชาย ไปพร้อม ๆ กัน โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะเพศ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เคยมีเพศสัมพันธ์มากที่สุด (ร้อยละ 13.7) อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเฉลี่ย 14 ปี อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกน้อยที่สุด คือ 9 ปี แสดงให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาคควรดำเนินการตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) และ ควรดำเนินการอย่างเข้มข้นในช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคู่มากที่สุด (ร้อยละ 70.7) พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ คือ มีคู่มากที่สุด (ร้อยละ 52.6) ดังนั้นในการสอนทักษะชีวิต ควรเน้นในเรื่องการปฏิบัติตนกับคนรักเป็นสำคัญ เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และไม่มีเพศสัมพันธ์ ในด้านการคุมกำเนิดพบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้คุมกำเนิด ร้อยละ 70.7 และด้านการตั้งครรรภ์พบว่าคู่มากที่สุดหรือตนเองเคยตั้งครรรภ์ ร้อยละ 18.2 แสดงให้เห็นว่า แนวโน้มปัญหาการตั้งครรรภ์ที่ไม่พึงประสงค์น่าจะรุนแรงมากขึ้น และปัญหาที่ตามมา คือการทำแท้ง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้ คือ เคยทำแท้งคิดเป็นร้อยละ 28.6 นอกจากนี้ยังพบว่าบางส่วนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับผู้ขายบริการทางเพศ (ร้อยละ 2.4) จำนวนคู่อนทั้งหมดในปัจจุบันมีมากกว่า 5 คน (ร้อยละ 2.4) ในการมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่ไม่ใช้ถุงยางอนามัย (ร้อยละ 24.4)

คณะสาธารณสุขศาสตร์

แสดงให้เห็นว่านักเรียนบางส่วนยังมีพฤติกรรมสำส่อนทางเพศ และบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัย อาจทำให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ขึ้นได้ ดังนั้นในการให้ความรู้ควรเน้นเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ด้วย

เมื่อศึกษาทักษะชีวิตของนักเรียนพบว่า ทักษะชีวิตด้านพุทธรุติสัย หรือความรู้ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง (ร้อยละ 32.1) แสดงให้เห็นว่าควรมีการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียนมากขึ้น และต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าจะมีการเรียนการสอนในหลักสูตรแล้วก็ตาม ทักษะชีวิตด้านจิตพิสัย หรือเจตคติของกลุ่มตัวอย่างในข้อที่เป็นคำถามเชิงบวกส่วนใหญ่เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่เป็นคำถามเชิงลบส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ซึ่ง เป็นเชิงบวก และระดับเจตคติทางเพศของกลุ่มตัวอย่างภาพรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อแยกเป็นด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับสูงเกือบทั้งหมด แสดงถึงนักเรียนมีเจตคติทางเพศไปในแนวทางที่เหมาะสมสมควรดำเนินการปลูกฝังเจตคติทางเพศให้อยู่ในแนวทางที่เหมาะสมตลอดไป ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยก็เช่นกัน อยู่ในระดับสูงทุกด้าน แสดงถึงนักเรียนมีทักษะพิสัยที่ดี และจำเป็นต้องสอนทักษะด้านนี้แก่นักเรียนเพิ่มเติมเพื่อให้มีทักษะพิสัยที่ดีตลอดไป

ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย รูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นรูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตที่กิจกรรมมุ่งไปที่เด็กนักเรียนซึ่งโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเพียงอย่างเดียวก็น่าจะประสบผลสำเร็จ แต่จากการศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของอำเภอเนินมะปรางพบว่า มีทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กนักเรียน ได้แก่ความรู้เรื่องเพศ เจตคติทางเพศ ทักษะพิสัย ปัจจัยเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ และการรับรู้บทลงโทษของโรงเรียน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ได้แก่ ลักษณะการเลี้ยงดู และส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ กฎระเบียบ และบทลงโทษของโรงเรียน และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่าแนวทางการสอนเรื่องเพศศึกษา และทักษะชีวิต ไม่ได้ถูกกำหนดเป็นหมวดวิชาเฉพาะ แต่ถูกสอดแทรกอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชา สุขศึกษา และพลศึกษา ซึ่งไม่มีแนวทางการประเมินทักษะชีวิตนักเรียนที่ชัดเจน ดังนั้นรูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้นมา เป็นรูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตที่ใช้ระบบดูแล แก้ไข และช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่พบ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง รวมทั้งแกนนำนักเรียน ได้ช่วยกันหาแนวทางการแก้ไข มีทั้งโรงเรียน และชุมชน ร่วมกันดำเนินงาน เป็นรูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิต ที่ไม่มีผู้ใดทำมาก่อน ซึ่งจากการศึกษาการวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าส่วนใหญ่ดำเนินการในลักษณะเข้าค่ายให้ความรู้เป็นระยะสั้น ๆ โดยไม่ได้

เชื่อมโยงกับโรงเรียน หรือกลุ่มเครือข่ายในชุมชน และจากการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของรูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่า 0.5 ทุกกิจกรรม โดยมีค่าต่ำสุด เท่ากับ 0.71 ค่าสูงสุด เท่ากับ 1.00 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการดำเนินงานดังกล่าวมีความเหมาะสมสำหรับการนำไปดำเนินงานเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การนำรูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้ ควรดำเนินการทั้ง 5 กิจกรรมควบคู่กันไป จึงจะทำให้การเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีประสิทธิภาพ
2. เนื่องจากรูปแบบการดำเนินงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน หรือชุมชน ดังนั้นก่อนนำรูปแบบการดำเนินงานไปใช้ในพื้นที่ ควรมีการจัดประชุม เพื่อทำความเข้าใจกับสภาพปัญหา และรูปแบบแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน
3. เนื่องจากปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นปัญหาระดับอำเภอ ถ้าผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมสุขภาพระดับอำเภอสามารถผลักดันให้เป็นนโยบายของอำเภอ ที่ต้องแก้ไขปัญหาร่วมกันในทุกพื้นที่ได้ เพื่อให้สะดวกในการดำเนินงาน เห็นควรให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะทำงานจากผู้ที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบในการดำเนินงาน เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข คณะครูแกนนำในชุมชน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานได้
4. หลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรผลักดันให้ผู้บริหารโรงเรียนบรรจุเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน และ จัดตารางการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนดให้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งในบางเนื้อหาอาจเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาสอนก็ได้ เช่น เชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาสอนเรื่องการคุมกำเนิด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ นิมนต์พระมาสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่แปลกใหม่ในการเรียนการสอน

5. โรงเรียนควรมีการประเมินผลการดำเนินงาน โดยใช้แบบวัดทักษะชีวิตที่ออกแบบให้ สอดคล้องกับบริบทของอำเภอเนินมะปราง เปรียบเทียบก่อน และหลังดำเนินงาน นอกจากนี้ ควรเพิ่มการประเมินจากบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียน เช่น ครูผู้สอน ครูประจำชั้น จะทำให้ผลสรุป การดำเนินงานมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. รูปแบบการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเรื่องการเลี้ยงดูบุตรหลาน ควรมีการสอนตั้งแต่เริ่ม ตั้งครรภ์ โดยบูรณาการร่วมกับหลักสูตรโรงเรียนพ่อแม่ในคลินิกฝากครรภ์ เพื่อให้เด็กได้รับการ ปกป้องภัยทักษะชีวิตที่เหมาะสมตั้งแต่อายุน้อย ซึ่งจะส่งผลทำให้มีทักษะชีวิตที่ดีเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น
2. รูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่นอกเขตอำเภอเนินมะปรางได้ ถ้ามีบริบทที่ ใกล้เคียงกัน และ ผู้ที่นำไปใช้ ควรศึกษาเนื้อหาของรูปแบบการเพิ่มทักษะชีวิตให้เข้าใจก่อน นำไปใช้จริง
3. ควรมีการพัฒนาเครื่องมือการวัดทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ที่ดำเนินงาน
4. ควรมีการนำกิจกรรมการเพิ่มทักษะชีวิตไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มนักเรียนระดับอื่น ๆ เช่น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 - 6) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น โดยปรับปรุงด้านเนื้อหากิจกรรม เวลาให้เหมาะสม สามารถติดตามผลในระยะยาวได้ และ นักเรียนดังกล่าวยังสามารถเป็นแกนนำในการเผยแพร่ความรู้ ทักษะแก่เพื่อน และ รุ่นน้อง ต่อไปได้
5. ควรมีการศึกษารูปแบบการดำเนินงานที่ใช้แก้ปัญหาสำหรับวัยรุ่นกลุ่มที่มีปัญหา มี เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เพื่อให้วัยรุ่นมีแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดี ไม่สร้างปัญหาให้สังคม